

Tartalom

1. A turizmus-szatellitszámlák értelmezése	3
2. A szatellitszámlák alakulása	3
2.1. A turizmus főbb jellemzői.....	4
2.2. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai	4
2.3. A magyar lakosság belföldi turisztikai kiadásai	6
2.4. A külföldiek és a magyar lakosság hazai turisztikai kiadásai	6
2.5. A külföldre utazók turisztikai kiadásai	7
2.6. A turizmus és más ágazatok termelési számlái	8
2.7. Vállalkozások a turizmusra jellemző ágazatokban.....	9
2.8. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban.....	9
2.9. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban	10
3. A turisztikai ágazatok teljesítményének hatása a nemzetgazdaság egészére (multiplikátorhatás)	11
4. Nemzetközi összehasonlítás	12
5. Mellékletek.....	13
5.1. Összefoglaló adatok.....	13
5.2. Turizmus-szatellitáblák listája.....	13
5.3. A turisztikai ágazatok kategóriái	14
5.4. Fogalmak	15

Táblák

Turizmus-szatellitszámlák, 2014

Tourism satellite accounts, 2014

Turizmus-szatellitszámlák, 2015

Tourism satellite accounts, 2015

Módszertan

Methodology

Elérhetőség

1. A turizmus-szatellitszámlák értelmezése

A turizmus jelentős szerepet játszik hazánk gazdasági életében, hozzájárul a foglalkoztatás bővítéséhez és a kulturális örökségek megismeréséhez. A turisztikai kereslet, valamint a turisztikai célokat szolgáló infrastrukturális fejlesztések elősegítik a helyi gazdaság fejlődését. A magyar turizmusban két évtized alatt sok kedvező fejlemény történt: népszerű fesztiválkultúra alakult ki, magas színvonalú szállodák és más turisztikai attrakciók épültek. A belföldi turizmusban a főváros mellett más térségek, így a Balaton, Sopron-Fertő, a Dunakanyar, Debrecen-Hortobágy, a Felső-Tisza vidéke és Tokaj is jelentős szerepet játszottak.

A turizmus nem csupán jövedelemforrás, hanem lendületesen teljesítő ágazat, amely sok tevékenységet ölel fel, úgymint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, szállítás, kulturális vagy szabadidős tevékenységek.

A turizmus statisztikai definíciója szélesebb, mint ahogy a hétköznapi nyelvben elterjedt, mivel nemcsak a magáncélú utazásokat foglalja magában, hanem az üzleti utakat is. A magáncélú és az üzleti utazóknak is hasonló a fogyasztási szerkezete, jellemzően a személyszállítási, a szálláshelyi és a vendéglátási szolgáltatásokat veszik igénybe.

A turizmus-szatellitszámlák segítségével mérhető a turizmus átfogó gazdasági teljesítménye. Keresleti oldalon a lakossági utazások és költségek, kínálati oldalon a turizmus – nemzeti számlák módszertanával előállított – termelési számlái jelennek meg, így mutatható ki, hogy mekkora a szektor hozzájárulása a gazdasághoz, illetve mennyi a turizmusban a foglalkoztatottak aránya. Az ezzel kapcsolatos eredményeket foglaljuk össze kiadványunkban. A táblázatok összeállítása a nemzetközi szervezetek – az ENSZ Turisztikai Világszervezete (UNWTO), az ENSZ Statisztikai Divíziója (UNSD), a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) – ajánlásainak figyelembevételével készült, ezáltal más országokéval is összehasonlíthatóak mind tartalom, mind felépítés szempontjából.

Az Eurostat 2017-ben publikált összefoglaló adatokat ebben a témában, amelyben a tagállamok legutolsó elérhető (2011–2014 közötti tárgyévra vonatkozó) adatait teszik közzé. Az államigazgatás turisztikai kiadási adatait tartalmazó 9. tábla Magyarországra vonatkozóan adatforrás hiányában nem állítható elő. Ezért a táblasorozatban a bruttó állóeszköz-felhalmozási adatokat tartalmazó 8. táblát a 10. tábla (nem pénzügyi mutatók) követi.

2. A szatellitszámlák alakulása

A turizmus-szatellitszámlák rendszere a nemzeti számlák módszertanát, meghatározásait és osztályozásait alkalmazza, amelyek használatával kimutatható a turizmusra jellemző ágazatok kibocsátásának és hozzáadott értékének aránya a teljes nemzetgazdaságon belül.

2015-ben a turizmusra jellemző ágazatok nemzetgazdasági bruttó kibocsátáson belüli aránya 6,0, a multiplikátor¹ termelési hatásokat is figyelembe véve 9,7% volt. A turizmus multiplikátor nélküli részesedése 2008 óta 0,6 százalékponttal emelkedett, azaz a turizmus teljesítménye a gazdaság teljesítményéhez képest nagyobb mértékben nőtt. A turizmushoz köthető ágazatok hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság egészének 6,4%-a volt, ez a tovagyrűző hatással együtt 10,3%-ot jelent. A 2008. évi tovagyrűző hatás nélküli adattal összehasonlítva ez még jelentősebben, 0,9 százalékponttal javult.

¹ A multiplikátor-szorzók számítását a KSH az ÁKM-számításokkal egy időben frissíti. Ennek következtében a turizmusra vonatkozó multiplikátor-indexek legközelebb a 2015. évi végleges adatokkal módosulnak. A multiplikátor-indexek a 3. fejezet táblázatában találhatóak.

A turizmus foglalkoztatottságra vonatkozó halmozódó hatásait becsülni tudjuk. 2015-ben az egyenértékesített létszám aránya a turisztikai ágazatokban 10% volt, ami összehasonlítva a 2008-as adattal, 1,3 százalékponttal több foglalkoztatottat jelent. Az ágazatonkénti létszám/kibocsátás arányok és az output multiplikátor-indexek alapján a turizmus közvetlen és közvetett módon összesítve a nemzetgazdasági foglalkoztatottság 13%-át adta.

2.1. A turizmus főbb jellemzői

2015-ben a turisztikai céllal hazánkba érkező **külföldiek** 20 millió **utazást** tettek, 17%-kal többet, mint az előző évben. Az egynapos utazások aránya 39% volt, számuk tizedével, míg a több napra érkezőké több mint ötödével nőtt. A turisztikai célú külföldi beutazók 60 millió vendégéjszakát töltöttek hazánkban.

Az év során a lakosság 15,3 millió többnapos turisztikai **belföldi utazást** tett, amelyek alkalmával 47 millió éjszakát töltött a lakóhelyétől távol. Közel 3%-kal többet utaztak a hazai lakosok, az eltöltött éjszakák száma stagnált az előző évihez viszonyítva.

2015-ben a **lakosság** 14,5 millió utazást tett **külföldre**, 7,5%-kal többet, mint az előző évben. A növekedést a többnapos utazások számának jelentős (15%-os) élénkülése okozta, ezáltal a többnapos turisztikai utazások száma meghaladta az 5,8 milliót. Az összes utazás mintegy kétharmadát kitevő, éjszakázás nélküli utak száma 8,6 millió volt, 2,7%-kal több, mint 2014-ben. 2015-ben a turisztikai célú külföldi látogatók 78%-a szárazföldi (személygépkocsival, vasúton, buszon), 21%-a légi (menetrendszerű és charterjáratokkal), 1%-a belvízi **közlekedési eszközzel** érkezett. A több napra repülőgéppel érkezők száma ötödével, a vízi és szárazföldi eszközökkel érkezőké hatodával nőtt.

A 2008-as adatokkal összevetve a külföldi látogatók utazásai nagymértékben, 60%-kal emelkedtek, ezzel együtt az általuk eltöltött vendégéjszakák száma mintegy harmadával nőtt. A hazai lakosság belföldi utazásai az elmúlt 7 évben mérséklődtek mind az utazások, mind az eltöltött vendégéjszakák számát tekintve, előbbi 30%, utóbbi 29%-kal csökkent. A magyarok kiutazásainak száma nem változott jelentősen, bár a külföldön töltött vendégéjszakáké ötödével csökkent.

2.2. A külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai

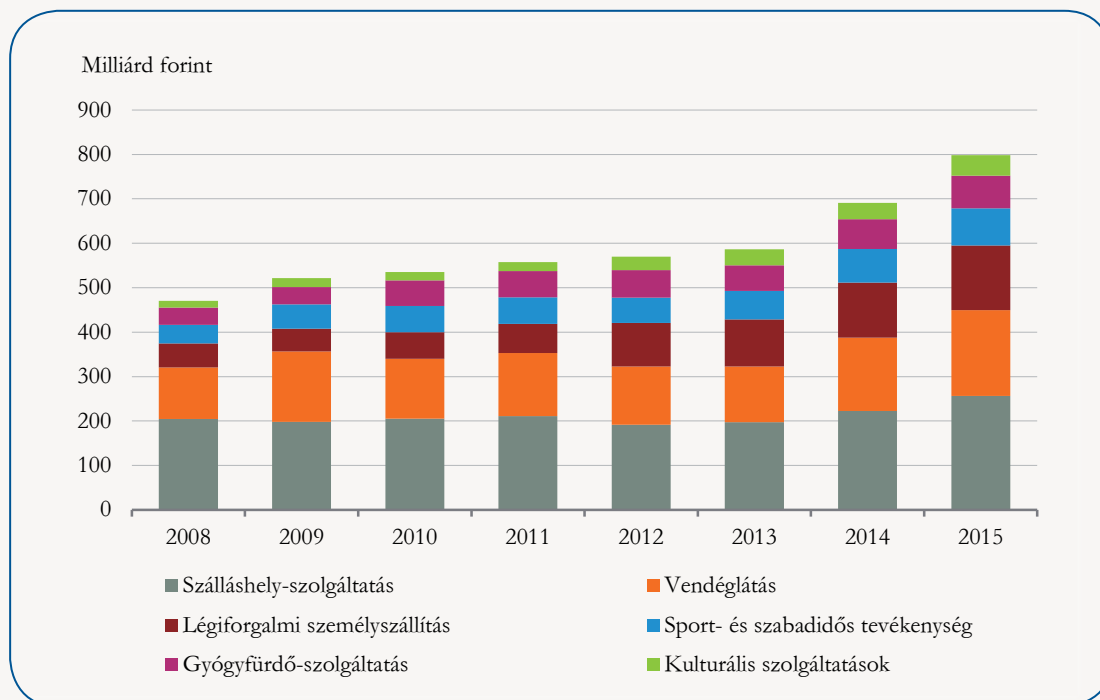
A többnapos utazásoknál a szabadidős utazási célokon belül a városnézés, a rokon- és barátlátogatás, valamint az üdülési célú látogatások a leggyakoribbak. 2015-ben a körutazók, a városnézők, valamint a gyógy- és egészségmegőrzési céllal érkezők aránya is számottevően nőtt.

A **külföldiek** magyarországi turisztikai kiadásai 1235 milliárd forintot tettek ki, az előző évhez képest 15%-kal, 2008-hoz viszonyítva folyó áron 69%-kal többet. A több napra látogatók költségei hatodával, míg az egynaposoké ötödével nőttek. A külföldiek kiadásainak fele három ágazatban jelentkezett, a szálláshely-szolgáltatásban, a vendéglátásban és a légi forgalmi szállításban. A turisztikai fogyasztás aránya az elsõben a legmeghatározóbb, 95%-os, míg a másik kettõben egyharmad volt.

2015-ben a rokon- és barátlátogatások alkalmával elköltött összegek számottevően gyarapodtak az osztrák, a román és a szlovák állampolgároknak köszönhetően. A városnézők és a körutazók kiadásainak összege a brit, az olasz, a francia állampolgárok és az Egyesült Államokból érkezők utazásainál jelentős mértékben nőtt. Magyarország **legfőbb külföldi partnerei Németország, az Egyesült Államok és Ausztria** voltak. A külföldiek költségeinek több mint egyharmadát a három ország turistái adták. A Németországból érkezők kiadásai stagnáltak az előző évhez képest, azonban az egyesült államokbeli vendégek 28, az osztrák látogatók 23%-kal többet költöttek el hazánkban.

1. ábra

A több napra Magyarországra látogató külföldiek turisztikai kiadásai a főbb ágazatokban

1. tábla

A magyarországi turisztikai költségek három legfőbb származási országa

	Mutatók	2008	2015
	Költés, milliárd forint	194	184
	Utazások száma, millió fő	2,0	1,9
	Eltöltött napok száma, millió nap	18,4	14,4
	Mutatók	2008	2015
	Költés, milliárd forint	56	132
	Utazások száma, millió fő	0,4	0,6
	Eltöltött napok száma, millió nap	2,9	4,3
	Mutatók	2008	2015
	Költés, milliárd forint	87	123
	Utazások száma, millió fő	2,7	4,1
	Eltöltött napok száma, millió nap	6,9	9,3

2.3. A magyar lakosság belföldi turisztikai kiadásai

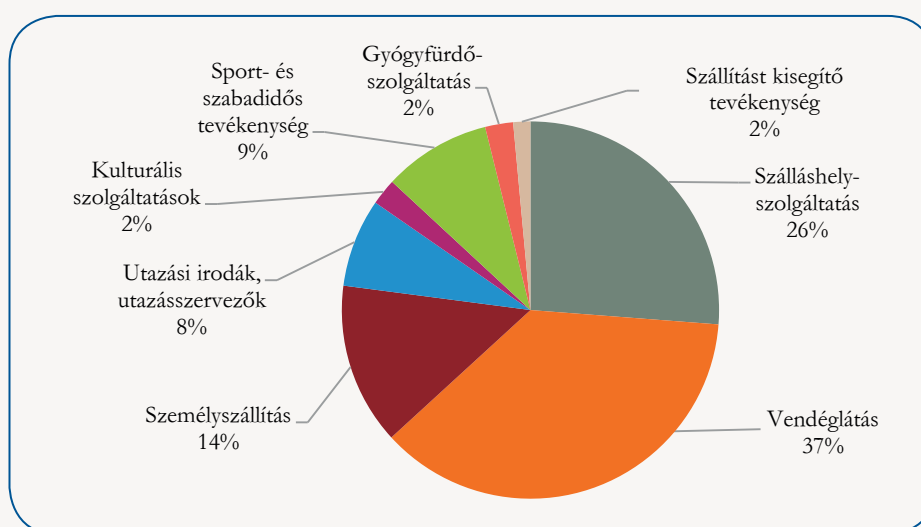
A hétvégi típusú utazásokra legtöbbször rokon, ismerős meglátogatása miatt került sor. A hosszabb utazások száma ennél kevesebb, ezek legfontosabb motivációja a pihenés és az üdülés. Más kikapcsolódási célú utazások, úgymint az egészségmegőrzés vagy a hobbi munka kisebb arányt képviselnek.

A lakosság hazai turisztikai kiadásai két részből tevődnek össze: több mint négyötöde a belföldi utazásokhoz, kevesebb mint egyötöde a külföldi utazásokhoz kapcsolódó, országhatáron belüli kiadásából áll.

2015-ben a 654 milliárd forint összegű belföldi kiadások mind az előző évhez, mind 2008-hoz képest 5%-os mértékben emelkedtek. 2008-hoz képest egyaránt több mint harmadával bővült a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás bevétele. A sport- és szabadidős tevékenységből származó turisztikai bevétel 13%-kal nőtt.

2. ábra

A magyar lakosság turisztikai kiadásai, 2015*

* Egyéb áruk és szolgáltatások nélkül.

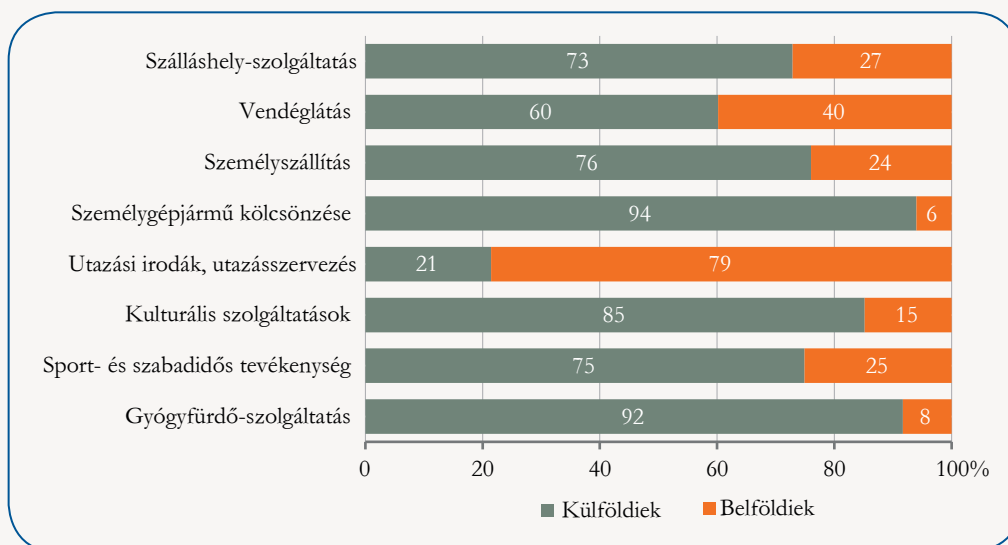
2.4. A külföldiek és a magyar lakosság hazai turisztikai kiadásai

2015-ben a **külföldiek** és a **magyar lakosság** hazai turisztikai kiadásainak összege 1889 milliárd forint volt, 12%-kal több, mint az előző évben, és 39%-kal több, mint 2008-ban. A hazai turisztikai fogyasztás 65%-át a külföldiek turisztikai költsége adta. A két legjelentősebb szolgáltatás (a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás) összesített részesedése meghaladta a kiadások harmadát. A turisztikai fogyasztás több mint egytizedét személyszállításra költötték az utazók.

2015-ben a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma először lépte át a 10 millió fős határt, a terminálokon 13%-kal több érkező és induló utast szolgáltak ki, mint az előző évben. A repülővel érkezők átlagos tartózkodási ideje jelentősen hosszabb volt, mint a közúton érkezőké, ezzel párhuzamosan a légi úton érkezők utazásainál az egy fő egy napjára jutó átlagköltség több mint kétszerese a közúton érkezőkének.

3. ábra

A magyarországi turisztikai fogyasztás a látogatók csoportjai szerint, 2015

2.5. A külföldre utazók turisztikai kiadásai

2015-ben a turisztikai céllal **külföldre látogatók** 588 milliárd forintot költöttek a határon túl, az összes kiadás 84%-a a többnapos utakon részt vevők költsége volt. A külföldön megvalósult turisztikai kiadások összege folyó áron tizedével emelkedett az előző évhez viszonyítva. A többnapos utazások kiadásainak összege 11%-kal, az egynaposoké 3,7%-kal nőtt. A kulturális célú külföldi utak száma nőtt, az üzleti célú és konferenciautak száma stagnált. Az egynapos turisztikai célból utazók a szomszédos országokat keresték fel, ezek közül a legnépszerűbb célországok Ausztria és Szlovákia voltak, míg a több napra turisztikai célból utazók a két előbbi ország mellett Németországot és Romániát is szívesen felkeresték.

A külföldi költségek 4,6%-kal emelkedtek 2008-hoz viszonyítva, a légitforgalmi személyszállításra, valamint sportra és szórakozásra fordított kiadások jelentősen nőttek a külföldre látogatók körében, más turisztikai ágazatokban azonban visszaesés tapasztalható.

A többnapos turisztikai célú utazásokon a magyarok valamivel kevesebb mint fele szállodában vagy panzióban szállt meg. A nem fizető szálláshelyet választók leginkább rokonoknál, ismerősöknél éjszákáltak.

2. tábla

Külföldre utazók turisztikai kiadásai

Turizmusra jellemző főbb ágazatok	2008	2015	2008=100%
	millió forint		
Szálláshely-szolgáltatás	103 367	93 690	91
Vendéglátás	90 312	85 221	94
Légitforgalmi személyszállítás	43 209	67 719	157
Utazási irodák, utazásszervezés	10 778	3 864	36
Kulturális szolgáltatások	50 016	39 831	80
Sport- és szabadidős tevékenység	4 662	23 105	496

2.6. A turizmus és más ágazatok termelési számlái

A turizmus-szatellitszámlák egyik célja a kulcsfontosságú makrogazdasági mutatók kiszámítása a turizmus szektorra. A kibocsátás és a hozzáadott érték segítségével meghatározható, hogy mekkora a turizmusszektor nagysága és közvetlen gazdasági hozzájárulása a nemzetgazdasághoz. A turizmus-szatellitszámlák 5–6. tábla (mellékletben) szerkezete követi a nemzeti számláknál alkalmazott ágazati keresleti-kínálati mátrixét.

A turizmusspecifikus ágazatok a termelésbe begyűrűző kapcsolatok révén további kibocsátást generálnak a gazdaságban. Ezeket a hatásokat multiplikátor-indexek segítségével lehet kiszámítani, így egy adott ágazatra vonatkozóan lehetőség van a tovagyűrűző hatást felmérni. (Részletesen lásd a 3. fejezetben.) 2015-ben a **turizmusra jellemző ágazatok kibocsátása** alapján 4113 milliárd forint volt, 8,5%-kal több, mint 2014-ben. Az összes folyó termelő-felhasználás (piaci beszerzési áron), azaz a termeléshez felhasznált termékek és szolgáltatások értéke 2270 milliárd forintot tett ki, így a turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján 1843 milliárd forint volt.

4. ábra

A turizmus főbb makrómutatói, 2015

Turizmus GDP	→	6,0%	→	9,7% (multiplikátorral)
Turizmus hozzáadott érték	→	6,4%	→	10,3% (multiplikátorral)

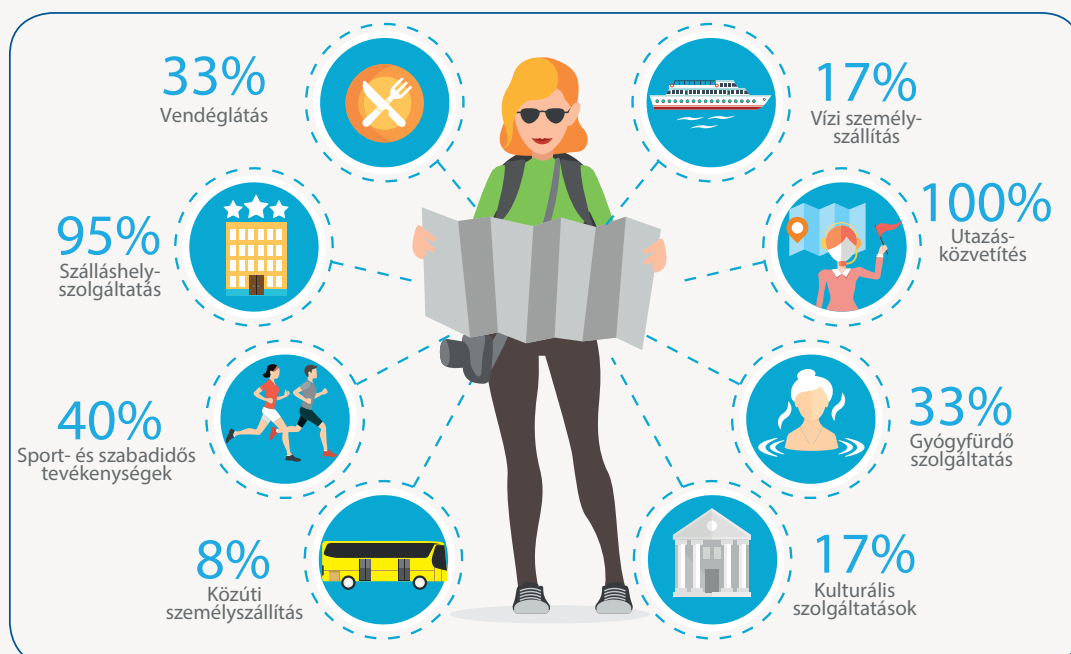
A turisztikai szektor két fő ágazata, a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás együtt a hazai termelés mintegy 1,9%-át adta.

A satellitszámlák segítségével a hazai turisztikai fogyasztás összehasonlítható a turisztikai ágazatok kibocsátásával, és így kiszámolható a turizmus aránya az egyes ágazatokban. A szálláshely-szolgáltatás és utazásszervezés esetén 90% feletti, más szolgáltatásoknál azonban ez jóval kevesebb, így például a vendéglátásnál csupán 33%.

A satellitszámlák összeállítása során tíz ágazat nemzetközileg meghatározott, ezek biztosítják az összehasonlíthatóságot más országokkal (Turizmus-szatellitszámlák 5–6. tábla). A további ágazatok országspecifikusak, azaz országonként eltérőek. Hazánkban, 2015-ben a legnagyobb növekedés a kulturális, a sport- és szabadidős tevékenység körében történt, több mint tizedével nőtt a turisztikai fogyasztás aránya.

5. ábra

A turisták által igénybe vett szolgáltatások aránya az egyes turizmusspecifikus ágazatok tevékenységéből, 2015*

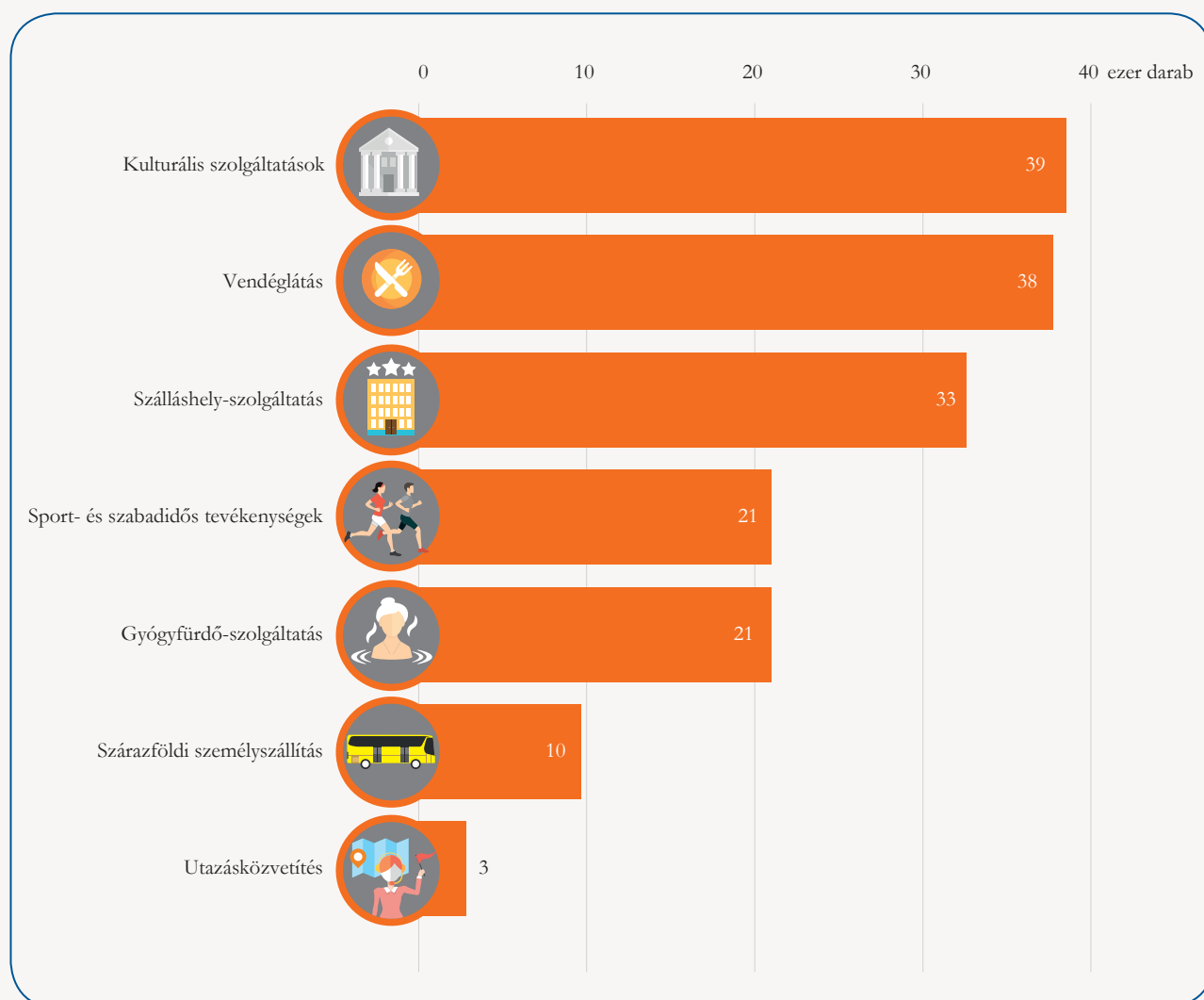
* Előzetes adatok.

2.7. Vállalkozások a turizmusra jellemző ágazatokban

2015-ben a turizmusra jellemző ágazatokban a **vállalkozások** száma stagnált az előző évhez viszonyítva, számuk a nemzetgazdaság tizedét adja (175 ezer). A kulturális és a gyógyfürdő ágazatban volt kismértékű bővülés, több mint ezer vállalkozással többet regisztráltak ebben az évben ezeken a területeken. E két ágazatban alakult új vállalatok számával szinte megegyező mértékű bezárások történtek a vendéglátásban. A vállalatok 60%-ának átlagos foglalkoztatotti létszáma 1 és 4 fő között volt, 2,5%-a pedig 5–9 főt alkalmazott. 2008-hoz képest a turizmus ágazataiban működő vállalkozások száma több mint tizedével gyarapodott, ezen belül is a kulturális és a gyógyfürdő ágazat emelhető ki, előbbi 35, utóbbi 74%-kal nőtt.

6. ábra

Vállalkozások száma a turizmusra jellemző ágazatokban, 2015

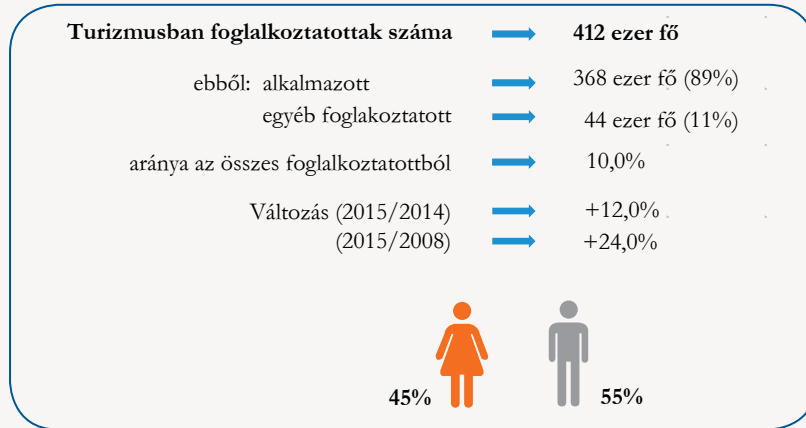
2.8. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban

A turisztikai ágazatok foglalkoztatottsági adatai között a betöltött állások száma, a ledolgozott órák száma és az egyenértékesített létszámmutatók jelennek meg. A turizmus-szatellitszámla foglalkoztatási adatai a nemzeti számlák rendszerével összhangban vannak. Számba veszik a foglalkoztatottság valamennyi formáját, így a fő- és további tevékenységeket, azon belül a teljes és részmunkaidős foglalkoztatottságot. A turizmus jellemzően olyan ágazat, amelyben sokszor nem tipikus foglalkoztatási formákban dolgoznak (pl. főtevékenységként, teljes munkaidőben), ezért a reális kép kialakításához szükséges ennek figyelembevétele is.

2015-ben a turisztikai ágazatokban betöltött állások száma 412 ezer volt, ami 12%-kal magasabb az előző évinél. A foglalkoztatottak túlnyomó többsége alkalmazotti státusban volt, ebből több mint a fele férfi.

7. ábra

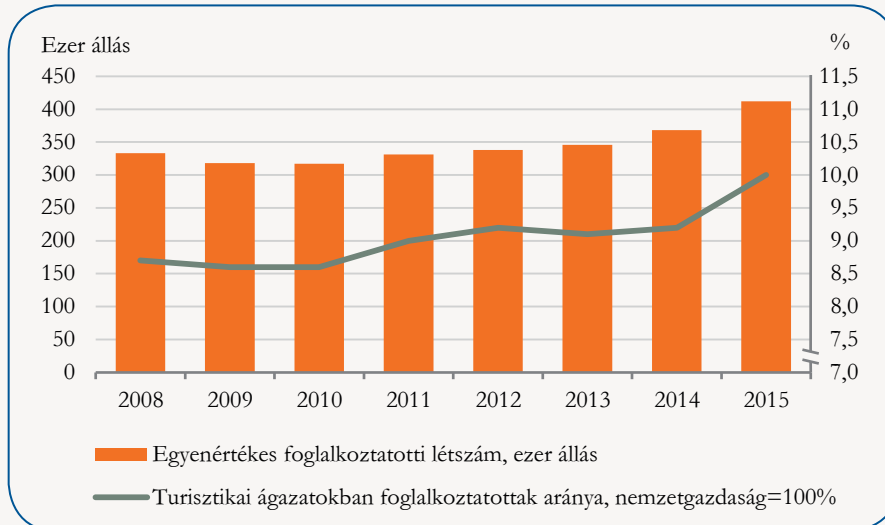
A turizmusban foglalkoztatottak, 2015

A foglalkoztatottak egyharmada a vendéglátásban dolgozott, 13%-a a közúti személyszállításban, 11%-a a kulturális szektorban tevékenykedett. A 2008. évhez viszonyítva mintegy negyedével nőtt a turizmusban dolgozók száma, ezen belül a férfiaké 22, a nőké 26%-kal.

8. ábra

Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban

2.9. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban

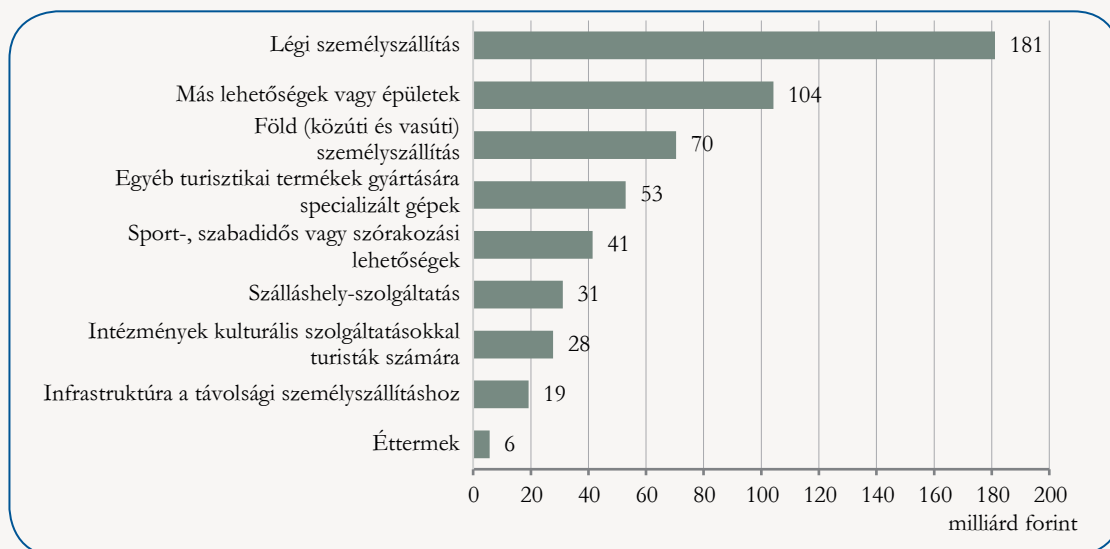
A turisztikai ágazatokban történt bruttó állóeszköz-felhalmozás adatok jellemzik az ágazat beruházásait, főbb bontásai a turisztikai állóeszközök típusai szerint történik. A felhalmozási adatok a nemzeti számlák ágazati bontású adatain alapulnak.

2015-ben a turisztikai ágazatokban a turisztikai célú bruttó állóeszköz-felhalmozás 534 milliárd forintot tett ki, folyó áron 3,3%-kal többet, mint 2014-ben. A 2008. évi adat mintegy másfélszeresével nőtt az utóbbi évek jelentős turisztikai beruházási tevékenységeinek következtében. A turizmus ágazataira a nemzetgazdaság bruttó állóeszköz-felhalmozásából 7,3% jutott. A legnagyobb ütemű növekedést az

„Intézmények és infrastruktúra a távolsági személyszállításához” csoport generálta, amely több mint négy-szeresével emelkedett. Húzóágazat volt még a szálláshely-szolgáltatás (80%) és a kulturális intézmények szolgáltatásai (25%).

9. ábra

Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turisztikai állóeszköz csoportokban, 2015

3. A turisztikai ágazatok teljesítményének hatása a nemzetgazdaság egészére (multiplikátorhatás)

A turizmus-specifikus ágazatok multiplikátorai azt jelzik, hogy egy adott ágazat egységnyi végső felhasználási célú kibocsátása – a termelésbe begyűrűző kapcsolatok révén – milyen mértékű bruttó kibocsátást generál a gazdaság egészében. A mutató a turizmus-specifikus ágazatok összes tevékenységére vonatkozik, nem kizárólag a turizmus-költéshez köthető tevékenységekre. Ezenkívül van számos olyan, a turizmus-hoz köthető költség is, ami nem ezekhez a specifikus ágazatokhoz kapcsolódik.

3. tábla

Turizmus-specifikus ágazatok multiplikátor-indexei (2010-es ÁKM alapján)

Turisztikai ágazatok	Output multiplikátor ^{a)}
1. Szálláshely-szolgáltatás	1,86
2. Vendéglátás	1,86
3. Helyközi vasúti személyszállítás	1,52
4. Egyéb szárazföldi személyszállítás	1,52
5. Tengeri és belvízi személyszállítás	1,38
6. Légi személyszállítás	1,25
7. Személyszállító eszközök kölcsönzése	1,22
8. Utazásközvetítés, -szervezés, egyéb foglalás	1,32
9. Kulturális szolgáltatások	1,53
10. Sport- és szabadidős tevékenységek	1,76
11. Gyógyfürdő-szolgáltatás	1,35
12. Szállítást kiszolgáló tevékenység	1,49
Összesen	1,61
Foglalkoztatottság	1,32

^{a)} Leontief-inverz módszer alapján.

Az indexek jelentése szerint egy egységnyi szálláshely-szolgáltatás iránti kereslet 1,86 egységnyi bruttó termelést generál a nemzetgazdaságban, ami megegyezik a vendéglátás tovagyrúzó hatásával, és csaknem ekkora a sport- és szabadidős szolgáltatások esetében is. A legkisebb multiplikátorhatás a személyszállító eszközök kölcsönzése és a légi személyszállítás ágazatokban figyelhető meg, ahol egységnyi kereslet mindössze 1,22, illetve 1,25 termelési egységet eredményez a nemzetgazdaságnak. A turisztikai ágazatok átlagosan 1,61 egységnyi bruttó termelést generáltak 2010-ben.

4. Nemzetközi összehasonlítás

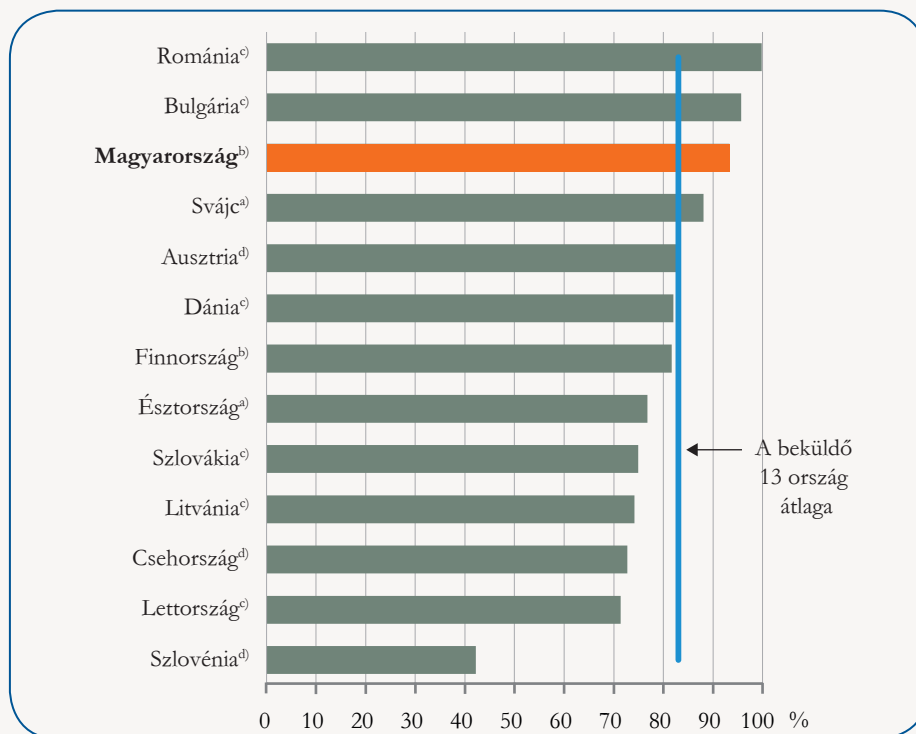
Az Eurostat 2017-ben megjelent kiadványa az EU- és az EFTA-tagállamok turizmus-szatellitszámláit (továbbiakban: tszsz) összegzi. A 18 uniós és a 2 EFTA-tagállam által beküldött adatokból az Eurostat fajlagos mutatókat számít, ezeket rangsorolja és összehasonlítja.

A résztvevő országok többsége majdnem teljes táblasorozatot adott át, kétharmaduk rendelkezik a központi 5–6. táblával. Magyarország 43 beküldött mutatóval az élmezőnyben található, csak Szlovákia és Csehország állított elő több mutatót.

Az alábbi ábra azt mutatja, hogy a külföldiek hazai turisztikai kiadásaiban mennyi a többnapos és az egynapos látogatók aránya. A beküldő országok közül 13-nak volt látogatói csoport bontása, ez alapján a többnapos látogatók arányának átlaga 83%. A legmagasabb érték Romániánál és Bulgáriánál volt, ahol a többnapos utazások költségeinek részesedése 95% feletti volt. Magyarország harmadik a sorban, itt 2012-ben ez 93%-ot tett ki. A legalacsonyabb érték Szlovénia esetében volt (42%), ahol relatíve nagyszámú egynapos átutazást regisztráltak.

10. ábra

Külföldiek hazai turisztikai kiadásai a többnapos látogatók csoportja szerint

^{a)} 2011-es adat.

^{b)} 2012-es adat.

^{c)} 2013-as adat.

^{d)} 2014-es adat.

Forrás: Eurostat.

5. Mellékletek

5.1. Összefoglaló adatok

Mutatók	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai, milliárd forint	731	819	828	847	841	891	1 070	1 235
Lakosság turisztikai kiadásai, milliárd forint	624	506	545	574	580	559	621	654
Külföldre utazók turisztikai kiadásai, milliárd forint	563	538	506	495	460	467	536	588
Magyarországi turisztikai fogyasztás, (1.+2.) milliárd forint	1 355	1 325	1 373	1 421	1 420	1 450	1 691	1 889
Összes turisztikai kibocsátás, milliárd forint	3 007	2 940	2 969	3 183	3 167	3 419	3 789	4 113
Turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján, milliárd forint	1 241	1 189	1 223	1 334	1 396	1 558	1 747	1 843
Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban, ezer fő ^{a)}	333	318	317	331	338	346	368	412
Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban, milliárd forint ^{b)}	220	252	241	225	232	288	517	534
Turizmusra jellemző ágazatok összes kibocsátásának aránya a nemzetgazdaság összeséből, %	5,4	5,6	5,4	5,5	5,5	5,6	5,8	6,0
ebből: szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás kibocsátásának az aránya, %	1,9	2,0	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
Turizmusra jellemző ágazatok összes hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság összeséből, %	5,5	5,5	5,4	5,6	5,8	6,1	6,4	6,4
ebből: szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás hozzáadott értékének az aránya, %	1,7	1,8	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,7
Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, % ^{a)}	8,7	8,6	8,6	9,0	9,2	9,1	9,2	10,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, % ^{b)}	3,6	4,3	4,5	4,2	4,3	4,8	7,4	7,3
Turisztikai fogyasztás aránya a belföldi kínálatban, %	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8	2,0

^{a)} Egyenértékes. Az egyenértékes (teljes munkaidősre átszámított) létszám a referencia-időszak (jelen esetben egy év) alatt ledolgozott órák számának, illetve ugyanazon időszak alatt a teljes munkaidőben dolgozók által teljesített átlagóraszámnak a hányadosa.

^{b)} Revidált adatok a bruttó állóeszköz-felhalmozás táblában (2008–2013).

5.2. Turizmus-szatellitáblák listája

1. Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai a látogatók csoportja szerint
2. A lakosság turisztikai kiadásai a látogatók csoportja szerint
3. Külföldre utazók turisztikai kiadásai a látogatók csoportja szerint
4. A magyarországi turisztikai fogyasztás a látogatók csoportjai szerint
- 5–6. Turizmus és más ágazatok termelési számlái (alapáron)
7. Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban
8. Bruttó állóeszköz-felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban
10. Nem pénzügyi mutatók

5.3. A turisztikai ágazatok kategóriái

Nemzetközileg ajánlott csoportosítások

IRTS / TSA: RMF turisztikai ágazatok	ISIC Rev.4 ^{a)}	NACE Rev.2 (TEÁOR'08) ^{b)}	Leírás (TEÁOR'08)	
1. Szálláshely-szolgáltatás ^{c)}	5510	5510	Szállodai szolgáltatás	
		5520	Üdülési, egyéb átmeneti szálláshely-szolgáltatás	
		5530	Kempingszolgáltatás	
		5590	Egyéb szálláshely-szolgáltatás	
2. Vendéglátás	5610	5610	Éttermi, mozgó vendéglátás	
		5629	Egyéb vendéglátás	
		5630	Italszolgáltatás	
3. Vasúti személyszállítás	4911	4910	Helyközi vasúti személyszállítás	
4. Közúti személyszállítás	4922	4932	Taxis személyszállítás	
		4939	Egyéb szárazföldi személyszállítás	
5. Vízi forgalmi személyszállítás	5011	5010	Tengeri személyszállítás	
		5021	Belvízi személyszállítás	
6. Légiforgalmi személyszállítás	5110	5110	Légi személyszállítás	
7. Személygépjármű kölcsönzése	7710	7711	Személygépjármű kölcsönzése	
		7712	Gépjárműkölcsönzés (3,5 tonna fölött)	
8. Utazási irodák, utazásszervezői és egyéb foglalási tevékenység	7911	7911	Utazásközvetítés	
		7912	Utazásszervezés	
		7990	Egyéb foglalás	
9. Kulturális szolgáltatások	9000	9001	Előadó-művészet	
		9002	Előadó-művészetet kísérő tevékenység	
		9003	Alkotóművészet	
		9004	Művészeti létesítmények működtetése	
	9102	9102	Múzeumi tevékenység	
		9103	Történelmi hely, építmény, egyéb látványosság működtetése	
	9103	9104	Növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése	
10. Sport- és szabadidős tevékenység	7721	7721	Szabadidős eszköz, sporteszköz kölcsönzése	
		9200	Szerencsejáték, fogadás	
		9311	9311	Sportlétesítmény működtetése
			9313	Testedzési szolgáltatás
		9321	9321	Vidámpark, szórakoztatóipari tevékenység
9329	9329	Egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység		

Nemzeti kategóriák

11. Gyógyfürdő-szolgáltatás	9604	Fizikai közérzetet javító szolgáltatás
	8690	Egyéb humán-egészségügyi ellátás
12. Szállítást kísérő tevékenység	5221	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás
	5222	Vízi szállítást kiegészítő szolgáltatás
	5223	Légi szállítást kiegészítő szolgáltatás

^{a)} Forrás: IRTS 2008 – Draft Compilation Guide (November 2010) – nem publikált.

^{b)} Forrás: fordítókulcs ISIC Rev.4 – NACE Rev.2 (<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regso.asp?Ci=70>).

^{c)} Második otthon-szolgáltatás (TEÁOR'08 - 6810, 6820) adat nem érhető el.

5.4. Fogalmak

- **Turizmus-szatellitszámlák (Tourism Satellite Accounts)**

A nemzeti számlák rendszerének egyik szatellitszámlája, összeállításának célja a turizmus keresleti és kínalati oldalának megfigyelése, valamint a turizmusszektor teljesítményének mérése, amellyel hozzájárul a gazdaság egészéhez. A számbavétel kiterjed a látogatók utazáshoz kapcsoló áru- és szolgáltatáskeresletére, a gazdaságon belül a turizmushoz kapcsolódó áru- és szolgáltatáskínálatra, illetőleg a turisztikai kínálat más gazdasági tevékenységekre tovaggyűző hatására is.

- **Látogató (Visitor)**

Látogató az a személy, aki kevesebb, mint 12 hónapot tartózkodik a meglátogatott helyen, és fő úti célja bármely tevékenység, kivéve olyan, amelyért a meglátogatott helyen javadalmazásban részesül. (Az utazó ugyanezt jelenti.)

- **Turista és egynapos látogató (Tourist and same-day visitor)**

A látogató (belföldi vagy külföldi), ha utazása tartalmaz eltöltött vendégéjszakát, turistának minősül (többnapos látogató), különben pedig kirándulónak (egynapos látogató).

- **Külföldiek magyarországi turizmusa (Inbound tourism)**

A nem rezidens látogató magyarországi utazásai, más néven: beutazó turizmus.

- **Lakossági turizmus (Domestic tourism)**

Tartalmazza a rezidens látogató magyarországi utazásait, akár hazai, akár külföldi utazás részeként, más néven: belföldi turizmus.

- **Külföldre utazók turizmusa (Outbound tourism)**

A rezidens látogató Magyarországon kívüli tevékenysége, más néven: kiutazó turizmus.

- **Magyarországi turizmus (Internal tourism)**

Tartalmazza a külföldiek magyarországi utazásait és a lakossági turizmust, vagyis a rezidens és a nem rezidens látogatók tevékenysége Magyarországon, belföldi vagy nemzetközi utazás részeként, más néven: hazai turizmus.

- **Turisztikai kiadások (Tourism expenditure)**

Az az összeg, amelyet fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értéktárgyak saját használatba vételére vagy ajándékozásra fizettek ki a turisztikai utazás során. Magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket.

- **Turisztikai cél (Touristic motivation)**

Üdülés, városnézés, természetjárás, rokon, barát meglátogatása, gyógykezeltetés, egészség-megőrzés, konferencián részvétel, kulturális vagy sportesemény, üzleti út, vadászat, vallási zarándoklat, rendezvénylátogatás vagy egy éven belüli tanulás stb.

- **Nem turisztikai cél (Non-touristic motivation)**

Munkavégzés, napi ingázás, munkába járás és egy az évnél hosszabb idejű tanulás.

- **Turisztikai (közvetlen) hozzáadott érték (Tourism direct gross value added)**

Azon turisztikai és kapcsolódó ágazatok által generált hozzáadott érték, amelyek közvetlenül hozzájárulnak a magyarországi turisztikai fogyasztáshoz. A közvetlen kifejezés arra utal, hogy a turizmus-szatellitszámlák csak a hozzáadott értéket mérik (a turisztikai és kapcsolódó ágazatokban) a látogatók fogyasztásának eredményeképp, és figyelmen kívül hagyják a közvetett és az indukált hatást, melyet a fogyasztás generálhat.

- **Lakosság turisztikai kiadásai (Domestic tourism expenditure)**

A hazai látogatók itthoni turisztikai költségei mellett tartalmazza a külföldre utazók költségét is. A gazdasági haszon nem köthető mindig az utazás alatt látogatott helyhez. Nem minden nemzetközi utazási költség merül fel külföldön, különösképp mivel egy szolgáltatást meg lehet rendelni hazai vagy külföldi cégtől is (pl. nemzetközi szállítási cég, vagy „en route”, azaz úton felmerülő költségek esetén).

- **Turisztikai fogyasztás (Tourism consumption)**

A turisztikai fogyasztás megegyezik a turisztikai kiadással. Tehát az az összeg, amelyet fogyasztási cikkek és szolgáltatások beszerzésére, értékek, tárgyak saját használatba vételére vagy ajándékozásra fizettek ki a turisztikai utazás során, és amely magában foglalja mind a saját, mind a mások által térített költségeket, megfelel azoknak a pénzügyi tranzakcióknak, amelyek tartalmazzák még a második otthon (nyaraló) és a szociális transferek fogyasztását, illetve más beszámított fogyasztást is.

- **Magyarországi turisztikai fogyasztás (Internal tourism consumption)**

Rezidensek és nem rezidensek turisztikai fogyasztása Magyarországon. A rezidens (lakossági) fogyasztás tartalmazza a háztartások turisztikai fogyasztását és a munkáltatók üzleti útra fordított kiadásait.

- **Bruttó állóeszköz felhalmozás (Gross fixed capital formation)**

A bruttó állóeszköz-felhalmozás a rezidens termelők adott időszak alatti állóeszköz beszerzésének és eladásának egyenlege, plusz a nem termelt állóeszközöknek (pl. föld) a termelő- vagy a gazdasági egységek termelőtevékenységének eredményeként bekövetkező bizonyos értéknövekedése. Az állóeszközökhöz olyan termelt eszközök tartoznak, amelyeket több mint egy éven át használnak a termelésben.

- **Utazás (Trip)**

Személy által megtett út, amely során a személy elindul a szokásos környezetéből egy másik helyre, ameddig vissza nem tér megszokott lakóhelyére. Körutazás esetén az utazás a különböző helyeken tett látogatásokból áll össze. **Turisztikai** célú utazás a látogató által megtett szabadidős és/vagy üzleti céllal tett út. Az **egynapos** utazás olyan út, amely nem tartalmaz vendégéjszakát. A **többnapos turisztikai utazás** magába foglal minimum egy eltöltött vendégéjszakát.

- **Alkalmazott**

Alkalmazott a vállalkozásnál, költségvetési, társadalombiztosítási, illetve non-profit szervezetnél, egyéni vállalkozónál rendszeres jövedelemszerző munkával rendelkező munkavállaló, beleértve a szezonális munkást, a vonatkozási héten munkát végző alkalmi munkást, a dolgozó diákat.

- **Foglalkoztatott**

Foglalkoztatott, aki a referencia-időszakban (ún. vonatkozási héten), legalább 1 óra, jövedelmet biztosító munkát végzett, vagy munkájától csak átmenetileg (szabadság, betegség stb. miatt) volt távol.

- **Egyenértékes létszám**

Az egyenértékes (teljes munkaidősre átszámított) létszám a referencia időszak (jelen esetben egy év) alatt ledolgozott órák számának, valamint ugyanazon időszak alatt a teljes munkaidőben dolgozók által teljesített átlagórászámnak a hányadosa. (A ledolgozott munkaórák számánál mind a fő, mind pedig a további munkaviszonyban teljesített időt figyelembe veszik, függetlenül attól, hogy azt teljes vagy részmunkaidős foglalkoztatás keretében végezték.)

Összeállította:
Tóth Tímea

Közreműködött:

Andrási Zsolt, Bada Csilla, Boros Ildikó, Bamberger Anna, Csaba Erika, Cseh Tímea, Farkasné Rejtő Gabriella, Forgon Mária, Fórián-Virág Edina, Gilyán Csaba, Kaszás Krisztina, Kovács Csaba, Liszkainé Demeter Andrea, Retz Tamás, Tóth Bernadett, Simonné Horváth Gabriella, Valkó Gábor, Váradi Leventéné, Záhonyi Márta

Infografika:
Damjanovich Katalin

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789